

Nieuwsbrief Kennisnetwerk Vaktherapie en Oncologie

Even voorstellen:

Het kennisnetwerk bestaat uit de volgende leden:

Anneke Naaijken-Doek, voorzitter, Vaktherapeut Muziek Bsc
Yvonne Peschier, Kunstzinnig Vaktherapeut Beeldend BAT
Dagmar Linz, Vaktherapeut Beeldend MA-Th
Karina Heemskerk, Vaktherapeut Dans MDaT
Rink Wiegman, Vaktherapeut Beeldend Bsc
Sylka Uhlig, Vaktherapeut Muziek MA-Th, promovenda en docent muziektherapie

Verwijsgids kanker

We sturen jullie bij deze graag een vervolg op het eerdere bericht over de verplichte deelname aan de werkveldgroepen als voorwaarde op opgenomen te worden op www.verwijsgidskanker.nl. Er zijn veel vragen en opmerkingen gekomen op dit bericht, waaronder de vraag waarom we het criterium 'werkervaring' niet hebben meegenomen. Hierop hebben we contact opgenomen met het IKNL om te kijken hoe hiermee om te gaan. We hebben van hen teruggekregen dat we, in tegenstelling tot wat we eerder van hen begrepen hadden, als werkgroep zelf de mogelijkheid hebben te bepalen wat de voorwaarden zijn om opgenomen te worden in de verwijsgids én dat het ook mogelijk is een onderscheid te maken in oncologie-specifieke behandelaren en niet-oncologie specifieke behandelaren.

We hebben voor nu besloten dat het, mede omdat er nog geen specifieke nascholing is voor vaktherapeuten in het oncologisch werkveld, nu nog te vroeg is om criteria te gaan opstellen voor opname de verwijsgids, al dan niet als oncologie-specifieke behandelaar en dat iedere vaktherapeut die voldoet aan de eisen:

- Afgeronde erkende opleiding vaktherapie
- Affiniteit met het werken met oncologische patiënten
- Lidmaatschap van één van de vakverenigingen van de FVB of NVKT

opgenomen blijft of kan worden in de verwijsgids.

We hechten echter veel belang aan het voortbestaan van de werkveldgroepen, omdat hier ervaring en kennis gedeeld wordt en verdieping kan ontstaan die de positie van ons vak binnen de oncologie kan versterken en hopen dat jullie je aangesproken blijven voelen om aan deze werkveldgroepen deel te blijven nemen.

Daarnaast speelt in ons achterhoofd dat de vaktherapie één van de weinige en mogelijk de enige psychosociale beroepsgroep is, waarbij geen specifieke nascholing vereist en beschikbaar is binnen het werken in de oncologische zorg. Dit maakt het voor ons moeilijker ons te positioneren ten opzichte van de andere beroepsgroepen, waar wel specifieke kwaliteitseisen zijn.

We beseffen ons dat het eerdere bericht over de nascholingseis mogelijk onrust heeft veroorzaakt. Dit is natuurlijk niet onze bedoeling geweest. We merken dat we in ons enthousiasme en ons zoekend zijn in hoe we dit onderwerp het beste aanpakken soms mogelijk wat hard van stapel lopen. We hopen dat jullie hier begrip voor kunnen hebben.

Nieuws vanuit het IKNL

KWF Kankerbestrijding geeft in maart een speciaal magazine uit als onderdeel van de vervolgcampagne 'Leven met Kanker'. In dit magazine is een artikel te vinden over de Verwijsgids Kanker dat samen met IKNL is gemaakt. Het magazine wordt in de wachtruimtes gelegd van 9000 centra als ziekenhuizen, fysiotherapiepraktijken, huisartsen en apotheken. In de dropbox hebben we het magazine in digitale vorm opgeslagen.

Even voorstellen

In deze editie van de nieuwsbrief stellen we graag een aantal van onze leden aan u voor:

Anneke:

Ik ben in 2003 afgestudeerd als vaktherapeut muziek en ben toen direct als muziektherapeut aan het werk gegaan binnen verschillende werkvelden. Het langst heb ik gewerkt in de kinder- en

jeugdpsychiatrie, waar ik in 2014 afscheid van heb genomen om mijn eigen praktijk Più Mosso Muziektherapie (www.piumosso.nl) een doorstart te geven en me verder te specialiseren in het werken met mensen die te maken krijgen met ziekte (met als focus kanker), sterven en rouw. Het kennisnetwerk vaktherapie en oncologie was toen in ontwikkeling en er werd gezocht naar een voorzitter. Omdat ik het een ontzettend leuke uitdaging vond en vind om de positie van ons vak binnen het oncologisch werkveld te versterken, heb ik toen aangegeven dat ik dit wilde doen. De afgelopen jaren

vond ik ontzettend leerzaam, inspirerend en ik krijg er alleen maar meer zin en vertrouwen in dat het gaat lukken om vaktherapie binnen dit werkveld op de kaart te zetten. Ik ben een geboren en getogen Tilburgse, hier woon ik nog altijd en mijn praktijk is hier ook gevestigd. Lekker dicht bij de school van mijn 2 kinderen, wat erg prettig is in de combinatie van therapeut en moeder zijn. Voor het kennisnetwerk ben ik voorzitter, houd ik de mailbox bij en ben ik contactpersoon van de werkveldgroep muziek (NVvMT) en oncologie.

Rink:

Ik ben in 2018 afgestudeerd als vaktherapeut beeldend. Ik werk inmiddels per 1 juli 2017 in het MCL (Medisch Centrum Leeuwarden). Op dit moment beslaat creatieve therapie in het MCL een atelier waar mensen komen voor individuele of groepstherapie. Ook bezoek ik mensen in het oncologisch centrum met een mobiel atelier op aanvraag van de verpleegkundige, artsen of andere disciplines. Voor mijn aanstelling in het MCL heb ik 1,5 jaar gewerkt in het ziekenhuis Tjongerschans waar ik mijn stage en mijn minor gezinshulpverlening heb uitgevoerd. Mijn afstudeeronderzoek (over de meerwaarde van creatieve therapie beeldend op de oncologische revalidatie in een regionaal ziekenhuis) heb ik gedaan in het MCL in opdracht van het ziekenhuis Tjongerschans.

Naast mijn baan in de oncologie verkoop ik zonnepanelen. Geheel iets anders zult u denken maar het milieu verdient veel aandacht en zonnepanelen dragen bij aan CO2 reductie. In mei zal ik beginnen met een cursus in systemische familieopstellingen in Berlijn. Deze zal in twee jaar verspreid in totaal 20 lesdagen bevatten. Deze ervaring hoop ik te kunnen introduceren in het ziekenhuis of in de vorm van een eigen praktijk.

Kijk eens op de MCL website: <https://www.mcl.nl/patient/specialismen-en-centra/oncologisch-centrum-leeuwarden-ocl/ondersteunende-zorg/creatieve-therapie>

Voor het kennisnetwerk houd ik me voornamelijk bezig met de coördinatie van de werkveldgroep vaktherapie beeldend (NVBT) & oncologie.

Dagmar:

Mijn naam is Dagmar Linz. Ik heb tijdens de Bachelor- en Masteropleiding mijn aandacht gericht op (ex)kankerpatiënten en de psychosociale ondersteuning. Tijdens mijn stage in het Radboud UMC heb ik gewerkt met volwassenen en AYA's (Adolescents and Young Adults, leeftijdscategorie: 18-35 jaar) met kanker en daarbij veel ervaring opgedaan. Ik bied vaktherapie beeldend aan voor mensen met kanker of die kanker hebben gehad. Daarnaast behandel ik mensen met chronische ziektes, burn-out en/of neurologische aandoeningen (bv. TIA's (Transient Ischemic Attack), MS (Multiple Sclerose), Parkinson etc.). Sinds 2013 heb ik mijn praktijk DALI ART THERAPY CENTRE en bied ik naast het werk met cliënten colleges op Hogescholen aan die geïnteresseerd zijn in de kennis van vaktherapie beeldend en Oncologie.

Mijn interesse gaat onder andere ook uit naar onderzoek en in deze context begeleid ik studenten bij hun bachelor onderzoek.

Naast mijn bijdrage in het kennisnetwerk vaktherapie oncologie zit ik in de Netwerkgroep Oncologie van Arnhem Noord waar veel samenwerking met zorgprofessionals plaatsvindt op gebied van psychosociale begeleiding van (ex)kankerpatiënten. Incidenteel houd ik lezingen in inloophuizen en zorgcentra om meer bekendheid te krijgen van vaktherapie beeldend en Oncologie.

Karina:

Mijn naam is Karina Heemskerk. In 2010 ben ik begonnen met de Master Dance Movement Therapy in Codarts Rotterdam. En na deze in 2013 te hebben afgerond met een blikveld zo anders dan voorheen,

ging ik opzoek naar een nieuwe baan. Mijn nieuwe kijk op de mens en zijn bewegen beïnvloedde heel sterk mijn werk als fysiotherapeut wat ik vandaag de dag nu alweer 10 jaar mag doen. Bij die nieuwe baan combineerde mijn twee beroepen als vanzelfsprekend. Maar daar kwam ik ook sterk in contact met mensen met kanker en zo werd het zaadje geplant. Ik gaf workshops Danstherapie in het inloophuis en op de praktijk en werkte ik nauw samen met mij oncologisch fysiotherapeut collega, ik gaf groepslessen voor oncologie cliënten en zag individuele cliënten voor danstherapie en coaching. Ook werd ik gevraagd door mijn oude fysiotherapie opleiding om in de minor Psychosomatiek aan leerlingen KT, fysiotherapie en toegepaste psychologie als gastdocent danstherapie

actieve workshops te geven over diverse psychosomatische klachten en hoe je je lijf daarbij inzet als cliënt, maar ook als therapeut. En nu begeleid ik daar ook studenten Kunstzinnige Therapie in hun afstudeer onderzoek als hun begeleider en tweede lezer, waarbij ik alle oncologische onderzoeken toegeschoven krijg.

Binnenkort start ik met mijn nog nieuwere baan als fysiotherapeut en Danstherapeut bij OCA Nederland, waarbij ik cliënten met lichamelijk onverklaarbare klachten mag gaan coachen en revalideren. Ook ga ik nauw samenwerken met psychologen, artsen en ergotherapeuten. Ook wil ze een nieuwe cliënten groep gaan aantrekken, namelijk de oncologische cliënten en hun revalidatie traject. Daar willen ze mij veel op gaan inzetten en ik hun uiteraard ga beïnvloeden met de kracht van beweging door dans, creativiteit en muzikaliteit binnen de diverse revalidatie trajecten.

Voor het kennisnetwerk houd ik me voornamelijk bezig met de coördinatie van de Werkveldgroep Oncologie in Beweging, voor de deelnemers van de PMT, PMKT, Spel, Drama en natuurlijk Danstherapie.

Yvonne:

Ik ben in 2012 afgestudeerd als kunstzinnig vaktherapeut beeldend. Ik werkte toen al 1,5 jaar in de Daniel den Hoed kliniek (het huidige Erasmus MC Kanker Instituut), waar ik na mijn stage mocht

blijven en ook mijn afstudeeronderzoek (over het creëren van herinneringen) kon uitvoeren. Naast mijn baan in de oncologie, kon ik na mijn afstuderen ook mijn eigen praktijk opstarten. Mijn oorspronkelijke baan als leerkracht basisonderwijs heb ik langzaam afgebouwd, want ik werd gevraagd in de ouderenzorg (als kunstzinnig vaktherapeut beeldend) te gaan werken. De afgelopen jaren heb ik twee boeken geschreven/samengesteld over kunstzinnige therapie in de oncologie, onderzoek gedaan naar verwijzingen en vele presentaties mogen geven. Het lesgeven heb ik ook

weer opgepakt, want op de Hogeschool Rotterdam geef ik diverse colleges m.b.t. zelfzorg bij de (verpleegkunde) minor oncologie en voor het hogeschoolbreed keuzevak 'Kunst als medicijn'. Inmiddels heb ik de ouderenzorg met een volle rugzak aan ervaringen ook vaarwel gezegd, zodat ik alle ruimte heb voor het werk in het Kanker Instituut, het werk in mijn eigen praktijk (regio Rotterdam), de colleges op de hogeschool en allerlei interessante projecten die op mijn pad komen. Kijk eens op mijn website www.kunstzinnigetherapie.info of lees mijn blog kunstetherapie.blogspot.com. Voor het kennisnetwerk houd ik me voornamelijk bezig met de sociale media (facebook en twitter), leg ik de laatste hand aan de nieuwsbrief en ben ik coördinator van de werkveldgroep NVKT en oncologie.

Wereldkankerdag

3 februari, door Anneke:

Zaterdag 3 februari begon als een rustige dag, tot Yvonne een appje stuurde dat er die middag een muziektherapeut nodig was om 2 workshops te geven bij het Erasmus MC. Hun vaste muziektherapeut Marcella, was helaas ziek. In de eerste workshop waren ongeveer 8 mensen aanwezig, waarvan 1 bij binnenkomst heel stellig aangaf dat als ze gekke dingen moest doen, ze meteen weg zou zijn. Na gestart te zijn met het zingen van het lied 'Leef' van Sarah Bettens heb ik wat verteld over

muziektherapie. De groep had er veel behoefte aan met elkaar uit te wisselen over wat hen bezighield, waardoor ik de indruk kreeg dat ze weinig ruimte hadden voor een theoretisch verhaal. Er zat met name veel ergernis in de groep over de respons die de mensen kregen van mensen uit hun omgeving, waardoor ze zich vaak onbegrepen voelde. Al gauw zat iedereen met elkaar hierover te 'mopperen'. Ik besloot dat het me een goede interventie leek om ter plekke een baallied te maken. Zo kon iedereen

ervaren hoe muziektherapie werkt en daarnaast was er ook ruimte om de gedeelde emotie te uiten. Dus iedereen koos een instrument, stevige gitaarbeat eronder, à la improvised songwriting met de groep een tekst geschreven en daar gingen we: 'Ik zeg het tegen jullie allemaal, kanker is waar ik echt van baal'. Natuurlijk werd iedere zin stevig bekrachtigd met een klap op de vibra-slap (die moet je misschien even google-en), door de mevrouw die geen gekke dingen wilde doen, maar op deze gestructureerde manier wel onderdeel uit kon maken van de groep. Na een minuut of 5 samen gemusiceerd te hebben, was de sfeer omgeslagen en verliet de groep met energie de ruimte.

De 2^e groep was een stuk kleiner en heb ik vooral ingestoken op muziek die je kracht geeft, waarbij de iedereen een lied liet horen, wat goede moed geeft. Daarna zijn we aan de slag gegaan met een troostlied om een van de deelnemers een hart onder de riem te steken die aangaf dat ze door een moeilijke periode heen ging.

Ik ben blij met het onverwachte appje van Yvonne en dat ik kennis mocht maken met de bijzondere werkplek van haar en Marcella.

Yvonne:

Het was weer een bijzondere dag met een goede sfeer. Aan mijn tafel kon iedereen weer zeepjes viltten. Lekker aan de slag met zachte wol, genieten van mooie kleuren en heerlijke geuren. Een

momentje voor jezelf, zo blijkt vaak. Maar ook een moment om met elkaar te praten, je verhaal te vertellen, je zorgen te delen. Zo was er een vrouw die voor het eerst (een jaar na de diagnose) pas andere mensen durfde te ontmoeten. Zij vertelde hoe groot die stap voor haar was, maar ook dat deze stap goed voelde. Ook zag ik een vrouw die ik al eerder bij een verwendag gezien had, toen was ze kwetsbaar, nu stond ze weer in haar kracht. Het was een bijzondere dag, fijn om aan mee te werken!

1e bijeenkomst werkveldgroep vaktherapie beeldend (NVBT) & oncologie

Maandagavond 12 februari vond de eerste bijeenkomst plaats van werkgroep vaktherapie beeldend & oncologie. Hierbij ontmoette een aantal beeldend vaktherapeuten elkaar om een werkactiviteit op te zetten voor 2018. Dit om van elkaar te leren en om nieuwe of bestaande ontwikkelingen in het werkveld met elkaar te delen.

De bijeenkomst begon met een voorstelronde, een introductie van het eigen werk en de reden om deel te nemen aan de groep. Hier kwamen een hoop interessante onderwerpen aan bod zoals de werkervaring en veelgebruikte werkvormen. Al gauw kwam de groep tot de kern van deze eerste bijeenkomst, namelijk wat gaan we doen in 2018 voor kennisverbreding. Daarbij werd de slagzin gecreëerd: *'iets doen waar we iets aan hebben voor in ons atelier en de mensen die ons bezoeken'*. Suggesties werden ingebracht en op papier gezet.

Tussendoor werd de keel verwend met thee en lekkernijen. Daarnaast kreeg de creativiteit aandacht door een pauze in de vorm van een beeldende werkvorm. Bij de afsluiting werd een datum voorgesteld voor de volgende afspraak, deze gaat eind maart plaatsvinden. We houden jullie op de hoogte van alle vorderingen!

Ben je ook vaktherapeut beeldend en wil je je aanmelden bij deze werkveldgroep, stuur dan een mail naar oncologie@vaktherapie.nl, dan neemt Rink contact met je op.

Vaktherapie op de verwendag van Puur Vrouw in Gouda

Wike de Klerk, kunstzinnig vaktherapeut beeldend, was met haar praktijk Lodur op dinsdag 13 februari aanwezig op de verwendag van Puur Vrouw in Gouda. Een ontspannen dag met leuke workshops, kappers, een nagelstyliste, stoelmassage en een goed verzorgde lunch voor vrouwen die borstkanker hebben (gehad). Wike heeft die dag workshops Motiefjes Teken en gegeven (Zentangle).

Werkveldgroep Muziektherapie en oncologie

De bijeenkomst op 2 maart is jammer genoeg niet doorgegaan, wegens te weinig deelnemers. We proberen op korte termijn een nieuwe datum te prikken.

Nationale Space4AYA Symposium

Op 8 Maart was ik op het 5^e NATIONALE Space4AYA Symposium in Utrecht, Stadion Galgenwaard. En het was weer een fantastisch event! Toppresentaties over de leeftijdsspecifieke zorg van de AYA's (Adolescents and Young Adults, 18- 35 jaar met kanker). Van een Update van de AYA zorg tot trends naar AYA-onderzoek. Er waren ook verschillende workshops waar je deel kon nemen. Ik heb me opgegeven voor onder andere "Integrative Medicine of waarom complementaire zorg bijdraagt aan de 'heel de mens AYA' zorg".

De spreker Drs. Ines von Rosenstiel (kinderarts en expert Integrative Medicine) heeft in haar presentatie toegelicht waarom bij Integrative Medicine waarde gehecht wordt aan de relatie tussen hulpverlener en zorgdrager. De zorg is gericht op de *hele persoon*, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Er wordt gebruik gemaakt van alle geschikte therapeutische benaderingen, inclusief complementaire, met als doel optimale gezondheid en welbevinden te bereiken. Dat betekent dat Integrative Medicine de reguliere zorg omvat en ook evidence based complementaire zorg. Uit wetenschappelijk onderzoek kwam naar voren dat *art therapy* en *music therapy* bovenaan stonden bij Integrative Medicine. Zo bieden veel ziekenhuizen in de Verenigde Staten deze complementaire zorg al jaren aan (www.space4AYA.NL).

We hopen dat in toekomst ook in Nederland zich de trend van complementaire zorg zal voortzetten. Wij van het Kennisnetwerk Vaktherapie Oncologie zijn open om te helpen bouwen aan deze constructies.

Hartelijke groet,
Dagmar Linz, MA
Vaktherapeut beeldend (Dali Art Therapie)

NVPO congres

Op 16 maart was het 25e congres van de Nederlandse Vereniging van Psychosociale Oncologie. Rink Wiegman en Anneke Naaijens-Doek waren hierbij met een FVB-stand aanwezig namens het Kennisnetwerk Vaktherapie en Oncologie.

Het congres werd bezocht door een grote groep professionals. Dit waren o.a. beroepsbeoefenaars in de breedste zin van het woord, fysiotherapeuten, artsen, verpleegkundigen, vaktherapeuten, directeurs van branche organisaties en noem zo maar op. Rink heeft zijn onderzoek gepresenteerd naar de meerwaarde van creatieve therapie beeldend op een oncologische revalidatie afdeling in een regionaal ziekenhuis dmv een poster. Tijdens het congres is er aandacht geweest voor sprekers als o.a: prof. dr. Hanneke de Haes, dr. Martijn Stuiver en prof. dr. Manu Keirse.

Daarnaast werd er dmv werkgroep besprekingen gepraat over het meer body geven aan de psychosociale beroepen. 'S Middags waren er verschillende workshops die ingingen op specifieke onderdelen van psychosociale zorg voor de patiënt en werd er in de plenaire zaal verslag gedaan van recente wetenschappelijke onderzoeken.

Kort samengevat: een inspirerende dag met veel ruimte om verbindingen te maken bij de onderlinge beroepen in een overkoepelend werkveld.

Werkveldgroep kunstzinnige therapie en oncologie

Zaterdag 17 maart kwamen we met een grote groep van 13 beeldend therapeuten en 1 muziektherapeut bijeen in de Vruchtenburg in Rotterdam. De werkveldgroep telt eigenlijk nog 3 leden meer, maar helaas waren enkelen verhinderd.

Het eerste onderdeel hadden we een patiënte te gast: Gerdie Bours kreeg begin 2006 de diagnose borstkanker en stapte vanaf dat moment in een wereld van gesprekken met oncologen, chirurgen, oncologieverpleegkundigen, second opinions, controles en vooral emoties, heel veel emoties. Gerdie vertelde wat zij heeft ervaren in dit traject en met name wat zij heeft gemist. Samen met Gerdie zijn we in gesprek gegaan en hebben we gebrainstormd wat wij als kunstzinnig (vak)therapeuten kunnen betekenen in het traject van de borstkankerpatiënt.

Vervolgens zijn we de verbeeldingstoolkit ingedoken: Astrid van Zelst en Wike de Klerk namen ons mee in de theorie van de verbeeldingstoolkit d.m.v. een duidelijke presentatie. Astrid nam ons nog mee in een casus en Wike begeleidde ons bij een oefening met een visualisatie en tekenopdracht.

Tot slot bood Saskia Koopman een workshop waarnemend tekenen aan. Ze had bolletjes (van narcisjes) meegenomen en via een viertal oefeningen leidde ze ons steeds een stapje verder de waarneming in. Uiteraard gaf ook zij een theoretische achtergrond waarom ze het waarnemend tekenen zo dikwijls aanbiedt bij patiënten met kanker.

Het was een inspirerend dag, we kijken nu al uit naar de volgende scholingsdag (zaterdag 13 oktober). Ben je ook kunstzinnig vaktherapeut en werk je ook met de doelgroep oncologie? Stuur ons dan een mailtje, dan neemt Yvonne contact met je op.

Belangrijke data en social media

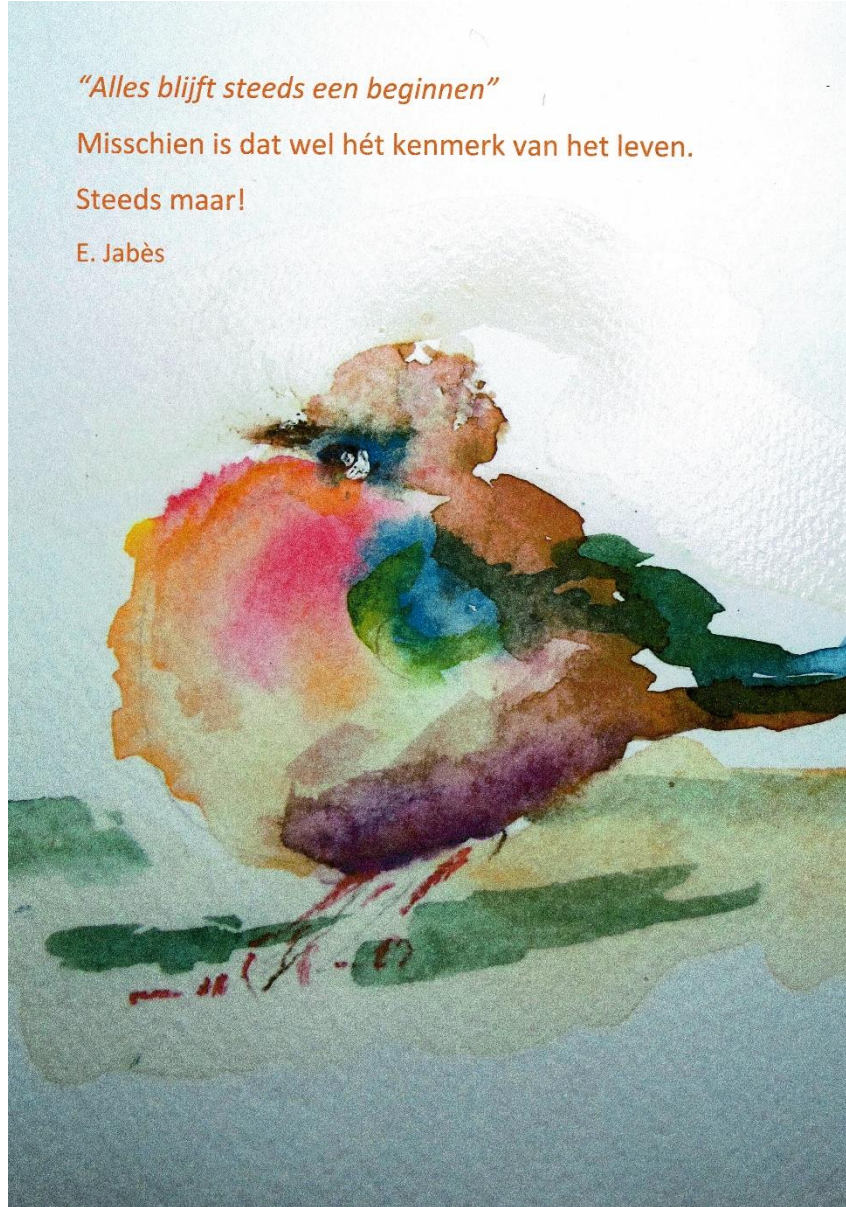
- 7 april wereldgezondheidsdag
- 8 mei wereldeierstokkankerdag (#worldovariancancerday)
- 20 mei wereldhuidkankerdag

Tip van Anneke:

Mocht je het leuk vinden om te weten wat er in de rest van de wereld gebeurt op oncologie vlak, volg dan op facebook / twitter de vakverenigingen van andere landen. Op het gebied van muziektherapie (want die verenigingen volg ik dan) worden regelmatig onderzoeken en filmpjes gepost over muziektherapie en oncologie. Mocht je iets tegenkomen, wat ook leuk is om te delen op de vaktherapie oncologie facebook, aarzel dan niet om het met ons te delen!

Ook leuk, sinds kort delen we binnen de besloten linked-in groep 'Vaktherapeuten werkveld oncologie' regelmatig artikelen over vaktherapie en oncologie. Dus wil je je theoretische basis versterken en uitgenodigd worden voor deze groep, stuur dan een mailtje naar oncologie@vaktherapie.nl

Inspirerende spreuk, gedeeld door Agnes Hulleman (kunstzinnig vaktherapeut beeldend):

De volgende nieuwsbrief verschijnt 21 juni, kopij kun je voor 10 juni mailen naar oncologie@vaktherapie.nl